

Til Landbruksdirektoratet

Referansenr.: 25/51768

Dato: 13/11/2025

HØRINGSINNSPILL

Innspill til høring - forskrift om fastsettelse av minstekvantum av epleråstoff til bearbeidingsindustrien

Norsk Bonde- og Småbrukarlag takker for muligheten til å gi innspill på fastsettelse av minstekvantum av epleråstoff til bearbeidingsindustrien.

Forskrift om administrative nedsettelse av tollavgiftssatser for landbruksvarer § 18b. Epler til bearbeiding

Formålet med forskriften er å sikre avsetning av norsk produksjon uten å være en omsetningsgaranti. Den skal hensynta både forbrukere, næringsmiddelindustri og primærprodusenter.

Denne ordningen er særs viktig for norske primærprodusenter av epler, og på 1970-tallet ble varer som ikke var av god nok kvalitet for butikkomsetning tippet på fjorden, og det ble sagt at man kunne gå tørrskodd over Sørfjorden på epler. Ut ifra moderne tids markeds- og miljøsyn var dette selvsagt meget uheldig. Forskriften har vært viktig for å sikre en avsetning av hele produksjonen av norske epler, sikre økonomien i primærproduksjonen, og hindre uheldige miljøkonsekvenser og matsvinn.

Som innspill til denne konkrete høringen for fastsettelse av minstekvantum gjelder det at rapporteringstidspunkter og oversikt over produksjon pr.d.d. gjør at det er vanskelig å gi presise anbefalinger til om foreslått minstekvantum er korrekt. Samtaler avholdt med næringsaktører tilsier at foreslått minstekvantum ser greit ut, men at det er et sterkt ønske om en modernisering av forskrift for å ha bedre tallgrunnlag for anbefaling. Systemet slik det er lagt opp i dag har store praktiske problemer og mangler som gjør det umulig for kunder og produsenter å ha en oversikt som gir forutsigbarhet og stabile rammer.

Det må være lov å håpe at fordelingen av årets minstekvantum er stor nok til å sikre omsetning av årets produserte volum. Dette for å risikostreke alle ledd i verdikjeden og sikre at forskriften virker etter formål.

Info om pågående utredningsprosjekt angående verdikjeden for industrifrukt og -bær

Ved et møte som Programstyret for frukt og grønt arrangerte i Sogndal i januar 8.-9.januar 2025 hvor 4 representanter for konserveringsbedrifter presenterte utfordringer i råvareforsyning av norsk vare, samtidig som det ble tatt opp utfordringer knyttet til ulike forskrifter som påvirker disse råvarene både knyttet til norsk vare og import. Det var bred enighet om at problemstillingene må belyses, formidles og løftes i verdikjeden og næringspolitisk, slik at ordningene blir mest mulig tjenlige både for industrien og for primærprodusentene.

Dette møtet førte til at det ble søkt og innvilget et prosjekt støttet av Vestland fylkeskommune.

Prosjektet heter: Styrka produksjonen av frukt og bær til industriell bearbeiding.

Prosjekteier: Innvik fruktlager SA

Prosjektpartnere:

- Anita Roset, Innvik fruktlager SA, leiar
- Ivar Igland Bleie, Frukthagen Hardanger AS
- Maria Kristi Strand, Ullensvang fruktlager SA
- Knut Byrkjenes Hauso, Vestland bondelag
- Thomas Harris, Norsk bonde- og småbrukarlag

I tildelingsvedtaket belyste Vestland fylkeskommune viktigheten av å ha en forskrift som fungerer etter hensikt:

«I frukt- og bærneringa kan det vere store variasjonen i avling mellom år. I gode år er det vanskeleg å få omsett heile avlinga. For lite lagringsdyktige produkt som plommer, jordbær og bringebær, vil overskotet ikkje blir nytta til mat medan overskot av eple kan bli til mellom anna most og sider. For industrien er det vanskeleg å ta i mot overskot eitt år og kanskje ikkje noko neste år. I Vestland er det også produksjon av bringebær og jordbær til industri, men produksjonen er i nedgang. Prosjektet ynskjer å ta tak i utfordringane med bruk av utsortert vare og industribær til industriell vidareforedling.

Prosjektet er godt forankra i næringa i Vestland gjennom Programstyret for frukt og bær. Det kan bidra til å nå eitt av dei overordna måla i Temaplan landbruk: Auke produksjon og verdiskaping knytt til frukt og grønt, i tillegg til fleire strategiar i planen som dei peikar på i søknaden.

Prosjektet har som mål å sjå på utfordringar som også er gjeldande i frukt- og bærdistrikt elles i landet. I Vestland blir ein stor del av utsorterte eple brukt i industriproduksjon og fylket har tyngda av industribærproduksjonen i landet. Utfordringane som prosjektet skal ta tak i, er difor ekstra viktige for produsentane i Vestland å finne løysing på.»

Prosjektet skal være ferdig februar 2026 og forventningen er at det skal komme konkrete konklusjoner og tilrådninger til modernisering av forskrift til nytte både for industrien og primærprodusentene.

Med vennlig hilsen,

Anders Bakke Klemoen, Generalsekretær
Norsk Bonde- og Småbrukarlag

Elektronisk godkjent, uten underskrift